

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel wydania ustawy

Celem projektu ustawy o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela jest systemowe zagwarantowanie odpowiedniego wzrostu średniego wynagrodzenia nauczycieli początkujących. W związku z tym, iż w zakresie ustalania średniego wynagrodzenia nauczycieli początkujących rozwiązania przyjęte w ustawach „okołobudżetowych” na lata 2024–2026 miały charakter epizodyczny, zagwarantowanie tym nauczycielom odpowiedniego wzrostu wynagrodzeń w 2027 r. wymaga zmiany legislacyjnej.

II. Szczegółowa charakterystyka proponowanych zmian

W projekcie ustawy proponuje się zmianę ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2026 r. poz. 515), zwanej dalej „ustawą”, polegającą na podwyższeniu wskaźnika kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej, w oparciu o który ustalane jest średnie wynagrodzenie nauczycieli początkujących.

Obecnie, zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy, średnie wynagrodzenie nauczycieli stanowi dla:

- 1) nauczyciela początkującego – 120 %,
- 2) nauczyciela mianowanego – 144 %,
- 3) nauczyciela dyplomowanego – 184 %

– kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej.

Kwota bazowa dla nauczycieli określona w art. 9 ust. 2 ustawy budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122, z późn. zm.) zagwarantowała wzrost średnich wynagrodzeń wszystkich nauczycieli o 30 %. Ponadto przepisem art. 3 ustawy z dnia 16 stycznia 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 (Dz. U. poz. 123, z późn. zm.) w roku 2024 dodatkowo zwiększono średnie wynagrodzenie nauczycieli początkujących ustalone w sposób określony w art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy o 2,308 %. W wyniku powyższych zmian, w 2024 r. średnie wynagrodzenie nauczycieli początkujących zostało zwiększone o 33 %, zaś nauczycieli mianowanych i dyplomowanych o 30 %. W latach 2025 i 2026, w celu zagwarantowania takiego samego procentowego wzrostu wynagrodzenia nauczycieli początkujących, jak nauczycieli mianowanych i dyplomowanych, odpowiednio w art. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2025 (Dz. U.

poz. 1925) i art. 3 ustawy z dnia 7 listopada 2025 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2026 (Dz. U. poz. 1840) były zawarte przepisy, które dodatkowo zwiększały średnie wynagrodzenie nauczycieli początkujących o 2,308 %.

W dniu 9 czerwca 2026 r. Rada Ministrów, w oparciu o dokument pt. „Propozycja średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok 2027 oraz informacja o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych na rok 2027”, przyjęła średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w 2027 r. na poziomie 103,0 %. Zgodnie z powyższym, planowana kwota bazowa dla nauczycieli na 2027 r., będzie wyższa niż w 2026 r. o 3 %. Planowana wysokość kwoty bazowej dla nauczycieli generuje wzrost średniego wynagrodzenia nauczycieli mianowanych i dyplomowanych od dnia 1 stycznia 2027 r. o 3 %. W przypadku nauczycieli początkujących sam wzrost kwoty bazowej nie przekłada się na zapowiadany wzrost wynagrodzenia średniego. Określony w ustawie wskaźnik dla nauczycieli początkujących – 120 %, przy wzroście kwoty bazowej dla nauczycieli o 3 %, gwarantuje nauczycielom początkującym wzrost średniego wynagrodzenia w 2027 r. jedynie o 0,68 %.

W związku z tym, iż rozwiązania przyjęte w ww. ustawach „okołobudżetowych” miały charakter epizodyczny, tj. obowiązywały tylko w jednym roku, zagwarantowanie nauczycielom początkującym odpowiedniego wzrostu wynagrodzeń w 2027 r. wymaga kolejnej zmiany legislacyjnej.

Jednak dalsze coroczne dodatkowe zwiększanie średniego wynagrodzenia nauczycieli początkujących względem wynagrodzenia ustalonego na podstawie art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy na mocy przepisu szczególnego nie znajduje uzasadnienia. Dlatego też proponuje się systemowe uregulowanie w ustawie kwestii ustalania średniego wynagrodzenia nauczycieli początkujących.

W celu zapewnienia nauczycielom początkującym stałego rozwiązania w zakresie ustalania wysokości średniego wynagrodzenia, proponuje się zmianę art. 30 ust. 3 pkt 1 ustawy polegającą na podwyższeniu wskaźnika kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej, w oparciu o który ustalane jest średnie wynagrodzenie nauczycieli początkujących, ze 120 % do 122,7697 %. Obecnie nauczyciele początkujący nie posiadają prawnej gwarancji dodatkowego zwiększenia średniego wynagrodzenia w 2027 r. oraz w kolejnych latach, a bez odpowiedniego zwiększenia tego wskaźnika wzrost średniego

wynagrodzenia nauczycieli początkujących w 2027 r. byłby niższy niż prognozowany wskaźnik inflacji. Określenie procentowej relacji średniego wynagrodzenia nauczyciela początkującego w stosunku do kwoty bazowej określonej corocznie dla nauczycieli w ustawie budżetowej na poziomie 122,7696 %, zagwarantuje w 2027 r. i w kolejnych latach taki sam procentowy wzrost średniego wynagrodzenia nauczycieli początkujących jak nauczycieli mianowanych i dyplomowanych. Średnie wynagrodzenia nauczycieli początkujących ustalone w oparciu o proponowany wskaźnik oraz planowaną na 2027 r. wysokość kwoty bazowej dla nauczycieli, tak jak średnie wynagrodzenia nauczycieli mianowanych i dyplomowanych, wzrosną od dnia 1 stycznia 2027 r. o 3 %.

Rozwiązanie polegające na podwyższeniu wskaźnika kwoty bazowej będzie miało zastosowanie do ustalania wysokości średniego wynagrodzenia nauczycieli początkujących przysługującego od dnia 1 stycznia 2027 r. W związku z tym, iż planuje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2027 r., w art. 2 projektu ustawy doprecyzowano kwestię wypłaty podwyżki wynagrodzeń wynikającej z tej zmiany w 2027 r. W roku 2027 podwyższenie wynagrodzeń dla nauczycieli początkujących w związku ze zwiększeniem średniego wynagrodzenia w wyniku rozwiązania przewidzianego w projekcie ustawy, nastąpi nie później niż w ciągu 3 miesięcy po ogłoszeniu ustawy budżetowej, z wyrównaniem od dnia 1 stycznia 2027 r.

Skutki wynikające z projektowanej ustawy (zmiana wskaźnika wynagrodzenia średniego nauczycieli początkujących) zostały już zaplanowane w zakresie jednostek samorządu terytorialnego w kwocie potrzeb oświatowych na 2027 r. i uwzględnione przy proponowanym podziale łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2027. W zakresie organów administracji rządowej prowadzących szkoły skutki wynikające z podwyższenia średnich wynagrodzeń nauczycieli początkujących w 2027 r. zostaną zaplanowane w rezerwie celowej budżetu państwa. Projektowane zmiany nie wymagają dodatkowego zwiększenia kwoty potrzeb oświatowych oraz zapewnienia dodatkowych środków w rezerwie celowej budżetu państwa dla organów administracji rządowej prowadzących szkoły.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2027 r. (art. 3 projektu ustawy). Wejście w życie ustawy w ww. terminie wynika z faktu, że rozwiązanie polegające na podwyższeniu wskaźnika kwoty bazowej będzie miało zastosowanie do ustalania wysokości średniego wynagrodzenia nauczycieli początkujących przysługującego

od dnia 1 stycznia 2027 r. Jednocześnie w art. 2 projektu ustawy określono, że w roku 2027 podwyższenie wynagrodzeń dla nauczycieli początkujących w związku ze zwiększeniem średniego wynagrodzenia w wyniku rozwiązania przewidzianego w projekcie ustawy, nastąpi nie później niż w ciągu 3 miesięcy po ogłoszeniu ustawy budżetowej, z wyrównaniem od dnia 1 stycznia 2027 r. Proponowany termin wejścia w życie ustawy jest podyktowany koniecznością pilnego zapewnienia wzrostu średniego wynagrodzenia nauczycieli początkujących w 2027 r. oraz umożliwienia wypłaty podwyżki wynikającej z tej zmiany w tym samym terminie co podwyżki wynikające ze wzrostu kwoty bazowej określonej corocznie dla nauczycieli w ustawie budżetowej. Takie rozwiązanie jest dopuszczalne z punktu widzenia zasad demokratycznego państwa prawnego i uzasadnione interesem adresatów zawartych w nim norm prawnych.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia, zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404).

Projekt ustawy nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projekt ustawy nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 w związku z § 132 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2026 r. poz. 300), należy stwierdzić, że projekt ustawy uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) w związku z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.